הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

תמני סרי דקנים. דכתיב[1] שלשה גביעים משוקדים נקנה האחד: **כפפוריה.** [2]דמנורה גופה תרי: **ושיש דקנים.** דיש בכל קנה וקנה כפתור [3] דכתיב שלשה גביעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח הרי ח' וכפתור תחת שני קנים וכן לשניים האחרונים [4] כדאמרן לעיל ושני קנים יוצאין ממנה הא חד סר: [**ושש דקנים**]. בכל קנה כפתור ופרח כדכתיב[5] בקנה האחד כפתור ופרח: **עד פרחה.** דיינה לך הכתוב חד פרח: **אכן** [6] **גדולה כו'.** ואם אינה גדולה אלא ט' טפחים למה לי אכן תחת הכהן: [7] **שימי אם.** אתה הוא המקשה לי בתמיה: **משפח קנים ולמעלה.** היתה ט' ומן האדן ועד לקנים ט' כדמפרש לעיל[8]: **הוא מיכלות וזהב.** [9] ופסוק הוא: **וזהב סגור.** שנשעה שמוכרין אותו נסגרות כל המנויות שמוכרין [10] את הזהב (יומא מה.): **והכפי' אין כסף נחשב.** אלמא עשיר הוה ואת אמרת [11] כליו: **ומי אמר כולי האי.** דקאמרת אלף [12] הכבר[13] הכניסו אלף פעמים לכור עד שיעמוד על כבר אלמא בכל פעם חסר כבר: [14] **קורדייקני.** שם מטבע: **כיון דקאי.** שנשרף יפה בימי שלמה קאי לפיכך לא חסר עכשיו אלא דינר: **ממקום טהרה.** מן השמים [15] הראו למשה [16] לנגד המנורה: **מכלל שהוא טמא.** כלומר מקבל טומאה: **שנאמר אם.** גבי שולחן איצטריך לאשמועינן למקבל טומאה משום פרכיה דריש לקיש: **לנחת.** שאינו מטלטל. כלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה דכתיב גבי שלשים מכל כלי עץ או עור או שק (ויקרא יא) מה שק מיטלטל אלא וריקם [17] [18] : **שמגביהין אותו.** הלכך מיטלטל אלא וריקם הוא: **חוט כיוס הלקחו.** משמע כשמסלקים היה חוט: **כהכניסם.** אהרן ושולחן ומנורה כתיב וכתיב אשר אתה מראה בהר אלמא הראוהו: **הכי נמי.** דמשכן של אש ירד מן השמים כתמיה: **הכא כתיב כמשפטו.** משמע הלכותיו נאמרו לו: **הכא כתיב כהכניסם.** משמע דהראוהו [2] כמותם: **חגור כמין פסיקיא.** אזור [3] כרוך אומנים עגולה מלאכה גאה חוגרין עצמן שלא יהו נגררין בבגדיהם: **ראש חדש.** בשעת מולד לבנה אינה נראית כי אם מעט ואינה ניכרת כדאמרינן בראש השנה (דף כד.) מה ראיתם אם מה ראיתם: **שרצים.** לא היה מכיר אחה טמא ואחה טהור: **הלכות שחיטה.** לא היה מבין מהיכן היא מוגרמת: **וזה אשר תעשה על המזבח.** [4] ועשייה תחילת זביחה [5] [הילא] וכתיב הה אלמא הראהו באצבע: **פשיטא.** דאות אחת מעכבתן דכתיב וכתבתם[6] כתיבה תמה (שבת קג.): **קולו של יוד.** רגל ימיני של יוד: **הא נמי פשיטא.** בב] הא לא נעשית האות: **שאין גויל מוקף לה.** שמודבקת באות אחרת והיינו דקתני כתב אחד מעכבן כלומר הלכות משפט אות אחת [7] מעכבו למזוזה ותפילין: **פוכו של ה'.** רגל שבפנים: **יריכו.** ל"א תוכו הגויל והחלק שבתוכו. ובתפילין קמייתי: איפסיקא

אבן היתה לפני המנורה. משנה היא במסכת תמיד (פ"ג מ"ט). מ"ר: **סילוקו** כסידורו. ולמ"ד אין [2] תנור מקדש (לקמן דף לה.): [3] לא היה חס בשעת סידורו אלא כלומר כך. מ"ר: **הכא** כתיב כמשפטו והתם כתיב כתבניתם. ואם תאמר גבי משכן נמי כתיב ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וי"ל דהכא לא כתיב בהר והתם כתיב בהר דמשמע שמן השמים ירדו למשה על ההר. מ"ר:

שלשה דברים היו קשין לו למשה בו'. ואם תאמר וליתסוב נמי ההיא דאלו טריפות (חולין דף מב.) דאמר וחמת המיה אשר תאכלו מלמד שהפסח הקב"ה כל מין ומין והראה לו למשה ואמר לו זאת אכול וחלת לא תאכל [8] ויש לומר דלא חשיב אלא הך דכתיב זה ויש לתמוה דלא חשיב מחלת השקל דכתיב זה יתנו ואמרינן [9] (שקלים דף ג ומ"ר) כמין מטבע של אש הראהו למשה ויש לומר דלא שייך התם נתקשה אלא משום דלא הוה ידע [10] בשום ענין אם לא היה מראהו. מ"ר:

קוצו של יו"ד. פירש בקונטרס רגל ימיני וקשה [11] להא פשיטא דאין זה אות [12] ומפרש ר"ת דהוא ראשו כפוף כדאמרינן בסמוך מפני מה כפוף ראשו ואם תאמר דאמרינן בהגדת חלק (סנהדרין דף לח.) ונער שאר תלמידים: [13] הוא בבכלות והב. פסוק הוא בדברי הימים: [14] שמוכרין שם הזהב הס"ד: [15] אמרת כילחו: [16] ככר ואות ה': נמחק: [17] קורדייקי: [18] למשה מנורה ועשה כנגד זה: [19] וריקם אף כל מטלטל מלא וריקם אבל בכלי מחכות לא כתיב שק לסיכך אף פשוטיהן מקבלין טומאה הס"ד: [2] דהראהו דמותם הס"ד: [3] אזור כדרך אומנים: [4] הגור מקדש. פי' למ"ד אין הגור מקדש לא היה דוחה שבת והיה נאסה מע"ש אבל למ"ד הגור מקדש היה דוחה שבת דאילו מע"ש הוה בפסל בלינה כיון דהגור מקדש. תו"ח: [5] אין ס"א איזה מטבע יביאו אם לא כו' א"נ התם לא נתקשה רק בהא דדבר מרגש יבפר על עון הענל: [6] דאין זה אות עיין בהרא"ש בה' ס"ת. ופפרש ר"ת אותו שלצד שמאל דהוא אותו דאמרינן בסמוך מפני מה ראשו כפוף. תו"ח:

מסורת הש"ס

[1] תמיד ל:, [2] (לקמן קי. כ"ש פירש"י מה כל. ופ"ש פירש"י בכורות מג: ע"ש פירש"י), [3] מכלות. ל"ק. [4] [נרשם הערוך חסיך וכן אמתא כדאי מתניתין יא. ד"ה תמני כנים יכי'), [5] (לקמן נ:), [6] נם זה שם תגיגה כו:, [7] נם זה שם [יומא כח.], [8] (לקמן לד. [9] לקמן לד.), [10] [שמות כח], [11] דמנורה נופה תרי ושיתא דקנים דיש בכל קנה וקנה כפתור ופרח דכתיב בקנה האחד כפ"ל יהל"ל. ל"ק, [12] [שמות כח], [13] (דף כח:), [14] בכר. ל"ק, [15] דלאיתו למשה מנורה ומשה מגבד. ל"ק, [16] [תגיגה כו.], [17] ל"ק, [18] [דברים ו], [19] [נמתקו' המשתיק הדמיקה לחכמתה כו'], [2] [ע"ש אפשיא מע"ש יכ"ל תוס' בתגיגה כו.], [3] (ויכי' תוספות חולין שם ד"ה אלא), [4] מחדש כמין. ל"ק, [5] [ע' כפנים מאירות שלה מז].

תורה אור השלם

1. וְזֹאת מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד יְרֵכָהּ עַד פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנֹרָה:
במדבר ח ד
2. וְהַפְּרַח וְהַנֹּרוֹת וְהַמֻּלְקָחַיִם זָהָב הוּא מְכֻלּוֹת זָהָב:
דברי הימים ב ד כא
3. וְכָל כְּלֵי מִשְׁקֶה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכָל כְּלֵי בֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף לֹא נֶחְשַׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה:
מלכים א י כא
4. עַל הַמְּנֹרָה הַטְּהֹרָה יַעֲרֹךְ אֶת הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד:
ויקרא כד ד
5. וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֶכֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְיָ:
ויקרא כד ו
6. וְיִתֵּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לָשׂוּם לֶחֶם חם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ:
שמואל א כא ז
7. וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מֹרֶאה בָּהָר:
שמות כה מ
8. וְהִקַּמְתָּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאִיתָ בָּהָר:
שמות כו ל
9. הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
שמות יב ב
10. וְזֶה לָכֶם הָעֹמֶר בְּשַׁרְשֹׁר הָאָרֶץ הָחֹדֶשׁ וְהֵעֵבֹרְתֶּם הָעֹמֶר לְתְנוּפָה:
ויקרא יא כט
11. וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם לְיוֹם תָּמִיד:
שמות כט לח

הגהות הב"ח

(א) ש"ל ד"ה וזה לשר וכו' ותחלת עשייה אימה וכתב:

מוסף רש"י

שימי אם. כתמיה אתה הוא שימי אמם גדול ומקשה לי דבר זה, דיש לומרים דא לא היה צוקף עיניו אלא כנגד כל שעה משום נגיעות (להקן ט:). כגמה דוכתין אמסתן דמהדר ליה דא הכי שימי אם ונראה כעיני משום דגר כרים היה ומקמר ליה הכי משום מעבדי מקום מכיטוטיה כלומר אמה יודע להשיבני, ואני שמעתי שמדת נגיעות היה כי כרב אלא היה זוקף עיניו למעלה הלכך לא היה מכירו ולא נהירא לי שהרי לא מצינו שאמר רב כך לשום אדם אלא לזה אמר רב כן בכמה מקומות כאן ובמנחות (דף קי.) ובוד שמעתי משום דחכרף הוה ודמיק ליה כי הכיא דאמר (בתענית ט:) דאמנא לישנא מכיטוטיה דרב שימי הא דאמר הכא דמיק ליה לרב פפא (נדה כז.). השלחן הטהור. שאמרתי שיהא טהור מכלל שהוא לאומאה (תגיגה כו.). מכלל שהוא טמא. והא עשוי לנחת שאין מגביהין אותו ואינו דומיא דשק (להקן צו.). סילוקו בסידורו. סילוקו לשנת הכתוב אם כיום סידורו הם ביום הלקחו. שיהא אם כיום הלקחו מפל השלחן (תגיגה שם) שהוא אם כיום שנלקח מאם. ואפלי קנים הפנים הפנים כתיב בספר שמואל (יומא כא.).

עין משפט נר מצוה

קב א מי' פ"ג מהלכות בית המקדש הלי יא:
קג ב מי' פ"ג מהלכות כלים הלכה ח:
קד ג מי' פ"א מהלכות תפילין ומ"ש הלי כ ממנו עמין כה טוש"ע י"ד סי' רעד סעיף ו ומ"ש סי' לב סעיף ד בהגה"ר:
קה ד מי' שם הלכה יט ממנו עמין כה טוש"ע י"ד סי' רעד סעיף ד (ומ"ש סימן לב סעיף ד):
קו ה מי' שם הלכה כ ממנו שם טוש"ע א"ח סימן לב סעיף טו:

שיטה מקובצת

[1] עשור כפתורה: [2] לפני המנורה: [3] מתיבת וכל עד תיבת זהב סגור נמחק: [4] זהב קודדינקי: [5] שמגביהין אותו ומראין עליה להם לחם הפנים: [6] וכלי מחכות קבולי מקבלי טומאה: [7] ספולה אמר רב אשיאן: [8] כשיאנו. מי' למעלה אצל הגג אבל בירכות אינו כלום. תו"ח: [9] כפתור דכתיב: [10] האחרים כראמרינן: [11] תיבת גדולה נמחק: [12] שימי את ס"א לפי שהיה חביב בעיניו זה המקשה היה רגיל לומר כן ר"א לפי שרב עניו היה ולא היה מסתכל חוץ לד' אמות ולא היה רואהו היה רגיל לומר לו כן ולא נהירא דמאי לשימי יותר מכל שאר תלמידים: [13] הוא בכלות והב. פסוק הוא בדברי הימים: [14] שמוכרין שם הזהב הס"ד: [15] אמרת כילחו: [16] ככר ואות ה': נמחק: [17] קורדייקי: [18] למשה מנורה ועשה כנגד זה: [19] וריקם אף כל מטלטל מלא וריקם אבל בכלי מחכות לא כתיב שק לסיכך אף פשוטיהן מקבלין טומאה הס"ד: [2] דהראהו דמותם הס"ד: [3] אזור כדרך אומנים: [4] הגור מקדש. פי' למ"ד אין הגור מקדש לא היה דוחה שבת והיה נאסה מע"ש אבל למ"ד הגור מקדש היה דוחה שבת דאילו מע"ש הוה בפסל בלינה כיון דהגור מקדש. תו"ח: [5] אין ס"א איזה מטבע יביאו אם לא כו' א"נ התם לא נתקשה רק בהא דדבר מרגש יבפר על עון הענל: [6] דאין זה אות עיין בהרא"ש בה' ס"ת. ופפרש ר"ת אותו שלצד שמאל דהוא אותו דאמרינן בסמוך מפני מה ראשו כפוף. תו"ח:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com